

Language Code : **05**

इस पुस्तिका में 20 मुद्रित पृष्ठ हैं।
This booklet contains 20 Printed pages.

SAS-24-II

प्रश्न-पत्र-II / PAPER-II

गारो भाषा परिशिष्ट

Garó Language Supplement

भाग-IV & V / PART-IV & V

मुख्य परीक्षा पुस्तिका संख्या / Main Test Booklet No.

इस परीक्षा पुस्तिका को तब तक न खोलें जब तक कहा न जाए।

Do not open this Test Booklet until you are asked to do so.

इस परीक्षा पुस्तिका के पिछले आवरण (पृष्ठ 19 व 20) पर दिए निर्देशों को ध्यान से पढ़ें।

Read carefully the Instructions on the Back Cover (Page 19 & 20) of this Test Booklet.

मुख्य परीक्षा पुस्तिका कोड / Main Test Booklet Code

N

गारो में निर्देशों के लिए इस पुस्तिका का पृष्ठ 2 देखें। / FOR INSTRUCTIONS IN GARO SEE PAGE 2 OF THIS BOOKLET.

परीक्षार्थियों के लिए निर्देश

1. यह पुस्तिका मुख्य परीक्षा पुस्तिका की एक परिशिष्ट है, उन परीक्षार्थियों के लिए जो या तो भाग IV (भाषा I) या भाग V (भाषा II) गारो भाषा में देना चाहते हैं, लेकिन दोनों नहीं।
2. परीक्षार्थी भाग I एवं भाग II या III के उत्तर मुख्य परीक्षा पुस्तिका से दें और भाग IV व V के उत्तर उनके द्वारा चुनी भाषाओं से।
3. अंग्रेजी व हिन्दी भाषा पर प्रश्न मुख्य परीक्षा पुस्तिका में भाग IV व भाग V के अन्तर्गत दिए गए हैं। भाषा परिशिष्टों को आप अलग से माँग सकते हैं।
4. इस पृष्ठ पर विवरण अंकित करने एवं उत्तर पत्र पर निशान लगाने के लिए केवल काले/नीले बॉल पॉइंट पेन का प्रयोग करें।
5. इस भाषा पुस्तिका का संकेत है **N**। यह सुनिश्चित कर लें कि इस भाषा परिशिष्ट पुस्तिका का संकेत, उत्तर पत्र के पृष्ठ-2 एवं मुख्य परीक्षा पुस्तिका पर छपे संकेत से मिलता है। अगर यह भिन्न हो, तो परीक्षार्थी दूसरी भाषा परिशिष्ट परीक्षा पुस्तिका लेने के लिए निरीक्षक को तुरन्त अवगत कराएँ।
6. इस परीक्षा पुस्तिका में दो भाग IV और V हैं, जिनमें 60 वस्तुनिष्ठ प्रश्न हैं, जो प्रत्येक 1 अंक का है :
भाग-IV : भाषा-I (गारो) (प्र. 91 से प्र. 120)
भाग-V : भाषा-II (गारो) (प्र. 121 से प्र. 150)
7. भाग-IV में भाषा-I के लिए 30 प्रश्न और भाग-V में भाषा-II के लिए 30 प्रश्न दिए गए हैं। इस परीक्षा पुस्तिका में केवल गारो भाषा से संबंधित प्रश्न दिए गए हैं। यदि भाषा-I और/या भाषा-II में आपके द्वारा चुनी गई भाषा(एँ) गारो के अलावा है तो कृपया उस भाषा वाली परीक्षा पुस्तिका माँग लीजिए। जिन भाषाओं के प्रश्नों के उत्तर आप दे रहे हैं वह आवेदन पत्र में चुनी गई भाषाओं से अवश्य मेल खानी चाहिए।
8. परीक्षार्थी भाग-V (भाषा-II) के लिए, भाषा सूची से ऐसी भाषा चुनें जो उनके द्वारा भाषा-I (भाग-IV) में चुनी गई भाषा से भिन्न हो।
9. रफ कार्य परीक्षा पुस्तिका में इस प्रयोजन के लिए दी गई खाली जगह पर ही करें।
10. सभी उत्तर केवल OMR उत्तर पत्र पर ही अंकित करें। अपने उत्तर ध्यानपूर्वक अंकित करें। उत्तर बदलने हेतु श्वेत रंजक का प्रयोग

Language Code : **05**

Test Booklet Code

Chongipa ki' tapo jak 20 gnan

SAS-24-II**PAPER-II****GARO KUSIKNA
TALDAPATANI****PART IV & V**

Ge·eta man·kujana kingking porikana on·sogimin chongipa ki·tapko badalnabe.

Chongipa ki·tapo je ge·etanirang donga uarangko name poraichengbo (Jak 19 aro 20).

PORIKA SEGIPARANGNA TALATCHENGANI :

1. Mongsonggipa segnigipa chongipa ki·tapko (Booklet) sena skang ian talatchengani ong'a, jemangan Bak IV (L-I) **ba** Bak V (L-II) ko A·chikkuchi sena man'gen, indiba minggnikode sedimna man'jawa.
2. Porikka segiparang aganchakanio mongsonggipa Test Bookletni Bak I, II, III oni aganchengna nanggen. Bak IV aro V de uamangni ku'sik basesogiminoni ong'gen.
3. A·chikkuchi sing'anirangna Bak IV and V na mongsonggipa chongipa ki·tapo on·manaha. Ku'sikna taldapataniko (Language Supplements) dingtang bi'na man'a.
4. Aganchakani ba chindakna tangsim ba gisim kali (Blue/Black) penko jakkalbo.
5. On·sogimin chongipa ki·tapni chinara **N**. Gipin bakoba apsan chin dongako nikna nanggen. Mongsonggipa aganchakani chongipa ki·tap aro ku'siktangni ki·tapoba apsan ong'na nanggen. Maibakai nosto ong'ode rang'sanan porikkako nitimgiparangna gipin (Language Supplement Test Booklet) aganchakani ki·tapko on·taichina aganna nanga.
6. Aganchakani ki·tapo Bakgni donga Bak IV aro V, jeon ming **60** chonchongipa sing'anirang donga. Sing'ani mingprakna mark 1 ong'a.
Bak IV Language I (Garo) (Q. No. 91 - 120)
Bak V Language II (Garo) (Q. No. 121 - 150)
7. Bak IV-o Language I na ming 30 sing'anirang aro Bak V-o Language II na ming 30 sing'anirang donga. Ia Test Booklet, Garo Ku'sikchi sing'anirangsan, chanchichipe nang'ni ra·enggipa Garo ong'gija gipin ong'ode ka'sapae Test Booklet ko bi'bo, jeon nang'ni ku'sikchi segimin sing'anirang donggen. Nang'ni aganchakgipa ku'sikara (Language) nangni Application Formo gapatgipa baksa apsan ong'na nanggen.
8. **Porikka segiparang Bak V-ni (language II) sing'anirangna aganchakanirangko dakna nanggen, jekon ku'siktangchi sena mingsa seokmanaha Language I (Bak IV).**
9. See niani ba ka·e nianirangna dingtangmancha biap on·sogipakosan jakkalna nanggen, jekon Test Bookleto on·sogen.
10. Aganchakanirangko OMR aganchakani lekkao ra·rikna nanggen. Aganchakaniko namedake niesa chin dakbo. Kimitpilani ba whitenerko jakkalna man'jawa.

Biming (Dal·gipa Oikor) : _____

Porikka ra'enggiparang jemangan
A'chikkuko **LANGUAGE - I** dake ra'a,
uamang **Bak-IV (Q. No. 91 - 120)** o
sing'aniko aganchakna nanggen.

Candidates should attempt
the questions from **Part - IV**
(Q. No. 91 - 120), if they have opted
GARO as **LANGUAGE - I** only.

PART-IV
LANGUAGE-I
GARO

Porikka ra-enggiparang jemangan A·chikkuko **LANGUAGE - I** dake ra·a, uamang **Bak-IV** (Q. No. 91 - 120) o sing·aniko aganchakna nanggen.

On·Sogiminko poraie Sing·anirangna aganchakbo (Q. 91 oni 99 ona) :

Chengo A·chikrangni jakgittelkuengo, sko sote an·chi ringmitingo gipin jatrangko A·chik a·songo napna on·gija 'sko sota iano' inode banoni Banggalrangba napdrabae badia songo Gomindako ge·e donangjok ? Beben A·chikrangni sasonni ning·o dongani ja·man Banggalrang re·bae me·su·samjak pale·sime cha·naba donga, indiba truckni truck, pick upni pick up hybrid (sam bringimin) me·surangko A·chik a·songona ra·napbae paleade. 2010 bilsirangoniha bang·batbaa. Una skangrangba Tura bajaro parade ground sepangrango, Super Market rikna ba matchotna skang 1990-97 somoirango Banggal me·surangko palengjok indiba da·o gita salanti pick-up·ni pick-upde West Garo Hills, South Garo Hills jolrangonade ra·bae palkuja. "Bilsu kari sokpilona a·ba game cha·pilona" ine ua wa·singtokrango, lau bi·krokrango aro a·ani me·dikrango ma·ma rikkit bitchilrangko donrikrike chasong rikit ripingbagipaora mai bitchilrangkosa donbajok ? Gomindade dongpajawama ? Ning·tue chanchigija bolbolari "Gominda Banggal ku·sik" inaiode "Akkaru" ba Banggal ku·sikan ong·aigen.

Je me·su·samjakrangko, kilrangko a·kawe jolrangona palna·sim·na ra·angranga, uko bree cha·giparang Assamese, Bengalirang, uamangba Gominda ku·tangchi 'kunda' ba 'gumde' ine mingjittangpaaha. Uasanja Assamni sima ari, Tikrikilla, Lakhipur jolrango A·chik me·suko bregiparang gobinda/gominda inean mingpaaia.

Saksa A·chik niksenggipani agananigitade "Bengali muslim me·su palgipa, bregiparang gobinda/gominda inean mingpaaiana. Pure Assameseode Ronga Lau (Ronga=Gitchak; Lau Gitchak) Broken Bengaleeode Mita Lau (Sweet Gourd) minga indiba Pure Bengaleeode Kumra/Kumro ine minga. Hindiode Raddoo ine minga. Mittamrang taste·o pangchake minga, jekai Assameseo Akkaru gitchakko Ronga Lau (Ronga=Gitchak, Lau=Akkaru). Bengalirang Akkaru gitchakko Kumra ba mita lau (Mitta=chia/sweet, lau=akkaru). Uamang taste·o pangchake minga.

Rongo pangchake mittamrang jolni A·chikrangba Akkaru gitchak, akkaru gipok minga, Englisho Red Pumpkin.

91. Gominda - ia ong·a -

(1) me·chik gender	(2) Gri gender
(3) ram ram gender	(4) me·a gender

92. '1990 - 97 somoirango Bangal me·su palengjok indiba da·o gita ong·ja' - Ia sentence-o 'indiba' ia ong·a -

(1) Adverb	(2) Conjunction

93. A·chikrang me·su bitchilko iano ripingja -
- (1) Lau bikroko (2) A·ani me·diko
- (3) Plastic bottleo (4) Wa·singtoko
94. Passage iani bidingo seani ong·a -
- (1) Gominda Palani
- (2) Bangalrangni mesu palani
- (3) Super Market rikani bidingo
- (4) Gomandani bimingko donani
95. Dingtang Dingtang jatrang gominda·ni bimingko ia·no pangchake dona -
- (1) Rong aro cha·e nianio (2) Chi·a aro dal·ao
- (3) Me·su palgipao (4) Rong aro dal·ao
96. Passage-o indita jatni gomindana biming donaniko mesoka -
- (1) 3 (2) 4 (3) 5 (4) 2
97. Chengo Bangalrang iani a·sel A·chik songona re·baja ine agana -
- (1) Sko sotani gimin
- (2) bazar dongjani gimin
- (3) Ku·sik man·jani gimin
- (4) British sason ka·ani gimin
98. A·chikrang me·su samjakko ianona Palna ra·angronga -
- (1) Parade ground (2) Assam
- (3) Akawe jolrango (4) Super market
99. Me·su samjak - Ia ong·a -
- (1) Aganme·apa (2) Sompi
- (3) Rhyme (4) Ku·jikke

On·sogimin poedo ko poraie sing·ani rangna aganchakbo : (Q. 100 oni 105 ona) :

Ian angna on·gimin sal
Nabataijawaha chadambeni sal;
Dakrikjaode da·alan songtangna,
Bon·aignok knalode angni sal.

Nanga chadambechin songsalo,
Tangchaatpiltaina kamrangko;
San-e nama ja·kolko,
Namatpilna songtangni ong·siako.

100. 'Nabataijawa' - iano indita katta-tong donga -

- (1) 5 (2) 6 (3) 7 (4) 4

101. 'Bon·aignok knalode Angni sal' - iako miksonga -

- (1) Budepa ong·ani ba bilsa re·ani (2) Jik-de dongani
(3) Sabisa man·ani (4) Siani

102. 'Dakgrik ja·ode da·alan' - ian

- (1) Rhyme (2) Alliteration (3) Hyperbole (4) Assonance

103. Songsalo chadambe iako dakna nanga -

- (1) Kangalko dakchakna
(2) Songni ong·siako namatpilna
(3) Name dongna
(4) Kusi ong·e rona

104. Songsalko/Kamrangko; ja·kolko/ong·sia-ko- Ia rhyming scheme indake ong·a -

- (1) AB CD (2) CC CC (3) AB CA (4) AB AB

105. Poedo o chadambeko iako dakna nanggniko mesoka -

- (1) Cholon namna (2) Kangalna dakchakna
(3) Ong·sijatjana (4) Songtangna dakgrikna

106. Namdapna (Remedial) skianira iana ong'a -

- (1) Badiaba chatrorangko ku·sik skina, skigipa - rang skiani bewalko taridapna nanga
- (2) Chatrorang aro skigiparang, skie on·ani - ra·ani bewalrangko ma·sina aro namdapatna
- (3) Ku·sik na porika ra·anio, chatrorang aro skigiparangni mark man·ani ko batatna.
- (4) Chatrorangna ku·sik skie ra·anio badiaba bako namdapatna nanggipa

107. Shreya klass VI-o poraigipa Punjab-o Jalander songoni Madurai ian Tamil Nadu-o donggipa songona, pagipa kam jitatoko man·e, jitangaha. Ua Punjabiko Ku·tang ong·e man·aha aro English - ko skul-o gnigipa ku·sik dake skiani gimin man·aha. Ua Tamil - koba noksulrangoniko skie, agana aro sena man·a. On·sogimin oni, uni ku·sik man·a - ni bidingo badia aganani ong'a -

- (1) Uni Tamil, Ku·sik an·tangari man·gipa aro English aro Punjabi Ku·sik skie ra·gipao ga·aka
- (2) Ku·sik Minggittam - Punjabi, Tamil aro English gimikan Ku·sik skie ra·gipao ga·aka
- (3) Uni English, Ku·sik an·tangari man·gipa aro Punjabi aro Tamil ku·sik skie ra·gipao ga·aka.
- (4) Uni Punjabi aro Tamil Ku·sik man·ani language acquisition aro English ku·sik skie ra·anio ga·aka

108. On·sogimin oni badia apale (extensive) porarainina ong·ja.

- (1) Ong·chongmotgipako jakkale chanchina man·a poraiani
- (2) Grammar skie ra·na poraiani
- (3) Kusina poraiani
- (4) Mitelako man·a poraiani

109. Skigipa aro chatro sakbri apsan skie ra·gipa dol ong·e dingtang dingtang bakko ra·ani mingsa skie on·ani bewal (method) ong'a.

Text -ni passage-o agangrikanirang donga jeon poraioniko namdapatna chol donga. Ia skiani rokomko indake agana.

(1) Reciprocal Teaching	(2) Structural approach
(3) Poraiani model	(4) Grammar Peskagipa Bewal

110. Salanti, mikanggrike agana jakkalgipa ku·sikko indake agana -

- (1) Basic Interpersonal Communication Skills
- (2) Communicative Language Skills
- (3) Interpersonal Language Proficiency
- (4) Cognitive Academic Language Proficiency

111. Chatro Songbadniko tiktakgipa U·ianiko man·a gita songbado kobar donggipako poraia. Indake poraianiko _____ Minga.
- (1) Kosakgilgil poraia
 - (2) Gisik nange poraia (Scanning)
 - (3) Poraina changani bil
 - (4) Nangchongmotgipako nie poraiani (Critical reading)
112. Skigipa secondary klass-niko text/ kandikgipa golpoko on·e, uamangko poraie, text-o donggipa bil aro namgipa rai on·ani bidingo orto aro chanchianiko chanchigrikchina agana. Skigipa chatrorangoniko maiko ong·kakatna skenga ?
- (1) Nangchongmotgipa skie on·ani bewal (Critical pedagogy)
 - (2) Ku·sikko namrroatna nangchong motgipa (Critical language development)
 - (3) Ku·sikni bil-ni biding chugipa gadango ong·ani.
 - (4) Nangchongmotgipa skie - poraiani bil (Critical literacy skill)
113. Grammar skie ra·ani - on·anio procedural knowledge ra -
- (1) Grammatical itemni gimin u·iani
 - (2) Grammatical itemni niamko u·iani
 - (3) Ku·sik aro uni dakbewalko u·iani
 - (4) Grammar-ni item ko dakna changani
114. On·sogiminoni badia three language formula-ni bidingo agangipa tik ong·a ?
- (1) English/Hindi/Noko agangipa Ku·sik/ Gittimo agangipa Ku·sikko skanggipa Ku·sik ine agana
 - (2) Ma·ani ku·sik/Noko agangipa ku·sik/Hindi skanggipa Ku·sik ong·a
 - (3) Ma·ani Ku·sik/Noko agangipa ku·sik/English ko skanggipa Ku·sik ine agana
 - (4) Ma·ani Ku·sik/Noko agangipa ku·sik jolo agangipa ku·sikko skanggipa Ku·sik ine channa.
115. Ku·sik skigipa English chi golpo agana aro chatrorangko bak ka·e kam ka·na on·a Uamangko Ku·tangchi golpoko aganchina agana aro klass-o gimikni ku·sik U·igipa chi agan-china agana. Indakgipa 'Pedagogical Strategy' KoMai Minga ?
- (1) Multilingual policy/Ku·sik bang·e aganani chol
 - (2) Ku·sik bang·e skiani
 - (3) Ku·sik man·ani (Language acquisition)
 - (4) Translanguaging

116. Kozhikodio badiaba jatni Malayalam agangipa apsan biapon Gipinrangni Malayalam agangipaoni on-tisa dingtanga. Ia jatni agangipa Malayalamko mai minga ?
- (1) Jolo agangipa Malayalam
 - (2) Jinmani agangipa Malayalam
 - (3) Ian minggni dintanggrikgipa ku-sik
 - (4) Malayalamni minggni Ku-sik ong-ani
117. 'Interlingual Identification' ara maia ?
- (1) Ku-tang aro skie ra-na *miksonggipa* Ku.sikra apsanja ine skie ra-gipani rai on-ani.
 - (2) Ku-tangra gnigipa Ku.sikko skie ra-anio man-dikata.
 - (3) Dintang dintang Ku-sikko skie ra-ani dintang dintang changataniko on-a ine skie ra-giparangko u-iatani
 - (4) Ku-tang aro skie ra-na *miksonggipa* Ku.sikra (target language) apsano ine skie ra-gipani rai on-ani.
118. Skie ra-gipa rangko dol dake ka-mao on-sogimino skie ra-ani kam ko on-aha. Iano Katta skie ra-ani kamko maiminga.
- Onsogimin Kattarangming nangegipa katta aro phrase ko ambo.
- (Nokdang) (Nangrimani) (Chanchiani)
- (1) Katta Nangdimani (Word Clusters)
 - (2) Nangdimgrikgipa Kattarang (Cluster Vocabulary)
 - (3) Katta sringani (Word web)
 - (4) Japang Katta-ni Kattarang (Thematic Vocabulary)
119. Klass VII ni skigipa Chatrorangko jora prak dake suale jora prakna golponi sentence ming chikingko kam ka-na on-a. Jora prakni saksa skanggipa sentence - ko poraia aro sakgipin serisksaa. Indake ia jora rang golpo gimikkon matchota. Ja-mano uamang an-tangtangni segipako asol text ming nesusagrika. Indakgipa kamko mai minga ?
- (1) Ku-monge knatimani
 - (2) Sentence minge on-ako serikani
 - (3) Ku-monge Minge on-ako serikani (Mutual Dictation)
 - (4) (Mutual Writing) ku-monge seani
120. Chin dake mesokgipa ku-sik (sign language) ni bidingo badia aganani ong-ja ?
- (1) Chin dake mesokgipa ku-sik an-tangari gipa ku-sik ong-a.
 - (2) Chin dake mesokgipa ku-sik Grammar dongja
 - (3) Chin dake mesokgipa ku-sik grammar donga.
 - (4) Chin dake mesokgipa ku-sik dintang dintang bang-a

Porikka ra'enggi-parang jemangan
A'chikkuko **LANGUAGE - II** dake
ra'na, miksonga uamang **Bak - V (Q. No.
121 - 150)** o sing'aniko aganchakna
nanggen.

Candidates should attempt the
questions from **Part - V (Q. No. 121 - 150)**,
if they have opted **GARO** as
LANGUAGE - II only.

PART-V
LANGUAGE-II
GARO

Porikka ra'enggiparang jemangan A'chikkuko **LANGUAGE - II** dake ra'na, miksonga uamang **Bak - V (Q. No. 121 - 150)** o sing'aniko aganchakna nanggen.

On·sogiminko poraie Sing·anirangna aganchakbo : (Q. 121 oni 128 ona)

Kram rokomsa dama, jekon A·chikrangni mitde dama ba rongtalgipa dama ine minga. Uan ramram damarangoni adita dingtanga. Ramram damarang gitan kramoba bidap aro bichok gnang. Bidapchipakna bate bichokchipak namen okchokbata.

Kramko mongsongbate gambari aro kimbal bolrangoniko taria ba sol·a. Kramna bolko den·peon bol ja·tingo merong den·kipchengesa jumang sia. Jumango dakgipa rugipa den·bo ine pretahaosa den·pee ra·baa. Boli on·ani gimin kramo mitde donga ine bebe ra·a.

Kramko ramram damako gita kona man·ja; boli on·chengesa uko kona man·aia. Kramko ramram mande ramram damarangko gita kona ba jaksikna man·ja. Kamal ba uko jakkalronggipa mandesa sol·na ba kona man·aia.

Kramko dokna wangalani somoiode man·a. Kramko sol·na ba kona dal·ani ba ro·a baditako nanga uko nangja, jakkalgipa mande an·tang jakkaltona gitasan sol·a. Kramko jilna ba ba·bitna ramram man·ja, jumang sichengesa jilna man·a. Kramko sol·ani bidingo indake agana - je mandean ba nokmaan je bolkon kramna den·gen ba sol·gen, ua bolni ja·tingona re·ange, merong den·kipe done, jumang sichenga. Jumang sion, jajumangchi akkaru kobok menggolko kram su·na dakgipa rugipa on·a Jumango akkaru kobokko kram su·o napilatosa manchigimin bolko kram su·na on·enga ine bebe ra·a, indiba jumango napilatjaode nokgipa on·jaenga ba champengani donga ine bebe ra·skaa.

Sol·giminko kona matchu matbigilko jakkala. Matchu bigilko bichokna ma·ate nangani kri ratsule, anggalchi saldawilike ra·chenga. Uni ja·mano chinabak sikna, kol chi·dokna ma·ate chin dakdule dona. Kram aro ramram damaoba chibak sikna a·kol kol chi·dok dongronga. Chinabakna kol pugimino baratko chonkale rate, uko bikpilgrike remrema gnang sika. Kramko kona skang rong·srek ronggni, merong rongchetko kramni ku·rang inginge gam·china ba ku·rang namchina imbal ning·o donata.

Kramna jakkalgipa matgilko ba barat ratgiminkomangba gipin nangana ba ramram damarangko kona jakkalja, maina uaranga kramni ganding chindingsa ong·ani gimin gipinrangnade uko patani ong·jaha ine bebe ra·a. Kramko koengon, bidaponi baratko sike kachenge, b

122. Kram-ko A·chikrang indake agana -

(1) Miteni dama	(2) Mandeni dama
(3) Isolni dama	(4) Ramram dama

123. “Sol·giminko kona matchu bigilko jakkala”. Ian -

(1) Da·o ong·gipa tense	(2) Ong·gimin tense
(3) Skang ong·gimin tense	(4) Da·o ong·enggipa tense

124. Kram - ia ong·a -

(1) Me·chik gender	(2) Gri gender
(3) Ramram gender	(4) Me·a gender

125. Kram tarianio ia bebera·ani rang donga -

- (i) Kramna bol den·peon, bol ja·tingo Merong den·kipchenga
- (ii) Jumango dakgipa rugipa den·bo ine pretna nanga.
- (iii) Boli on·a nangja

Ianoni badia ong·a

(1) (iii) san ong·a	(2) (i) ming (ii) san ong·a
(3) (ii) san ong·a	(4) (i) ming (iii) ong·a

126. Kramko gam·atna iako nanga -

- (1) Rong·srek ronggni, merong rongchet
- (2) Merong rongchet, rong·srek rongchet
- (3) Rong·srek ronggni
- (4) Anggming merong

127. Kram aro ramram damao chibak sikna indita a·kolko taria -

(1) kol chibri	(2) kol kolgrik
(3) kol chidok	(4) kol chiking

128. Kram tarianio ‘Akkaru kobok’ ko indake agana man·gen -

(1) Jumang	(2) Bite
(3) Cha·ani	(4) Chin

On-sogiminko poraie sing-anirangna aganchakbo : (Q. 129 oni 135 ona)

Benjamin Farjeon, ki-tap poraina namnikgipa ong-achim, indiba kangal ong-ani a-sel ua ki-tap kingsakomangba brena man-pajaha. Indimangba salsao uni kamoni re-bapilmitingo, ramao jakkalgimin ki-taprangko palgipa dokano kelki gita ua ki-taprangko nikatna man-engachim. Ian uni gisikni sikaniko chu-sokatna dakchakaha, maina Benjamin salantian uano chadengdike ki-tapni jakgniprakkode matchote porairongaha.

Salsao ua indake nikaha : salgipinosan uni poraigipa ki-tapni jak 2 ko photocopy ka-gipa ua salode gipin jak gnikoba badale donaha. Salgipinoba jak gni baksana bon-kamgipa jakona kingkingan badale donrongachim. Ua salo ua aiao inmanaha maina dokkan nokgipa uona re-bae ka-dingsimite una aganaha, “Knalonide na-a a-palo donge poraina nangjawaha, indiba na-a nang-ni namnikgipa ki-taprangko dam grian poraina man-gen.”

Benjamin iana bate maming dal-batako nangnikjaha; ia chol man-aniko ua namen jakkalaha, salantian ua dokano ki-taprangko poraie salrangko re-ataha. Ua songree lekka seani kamrangko ka-roroangaha, aro adita bilsirangni ja-manon Benjamin New Zealandni salantio nakatgipa songbadni editor ong-na seokako man-aha. Uororo novel segiparangoni nambatsranggipa ineba ua ra-chakaniko man-aha.

Ignatius of Loyola, Northern Spaino donggipa, cholon-bewal namgipa nokdang ge-sao sak chi-sa bi-sarangoni bon-kamgipa ong-achim. Poraia matchote, uamangni nokdangni ja-rikbaenggipa bewal gita ua military serviceo napaha. Ua Pamplonani simaarina dakgrikao bilongen mata-bua man-e hospitalo dongna nangaha. An-sengkalbaon dakgrikrakgiparangni gimin segipa ki-tapko poraina bi-aha. Uni bi-gipa ki-taprangko on-na man-jaoba nurse saksa una hospitalni libraryo je ki-tapangan dongachim uarangko on-aha. Ua ki-tapanga Carthusian monk saksani segipa *The Life of Christ* aro Jacopo de Varazze-ni *Lives of Saints* ong-achim. Ua ki-taprang uni poraina namnikgipa ong-jaoba ua poraiaha. Indiba ua ki-taprangko poraion gisiko nangatako man-aha, aro ia manderangan rongtalgipa ong-na man-ode uaba maina man-jawa ine chanchiaha.

Ignatius da-o dingtang ong-aha aro uni skanggipa dakna nangni kamko ua u-iaha. Ua Montserrat minggipa biapona re-ange pilak paprangna ja-sku dipane, sko choknoke an-tangko on-kangeaha, aro uanon bilsigimik ning-tue chanchie donge lekka seaha. Uni bilsil kolatchigittam ong-pilahaoba ua Latinko skie ra-aha; bilsil chi-sana Philosophy aro Theologyko dingtang dingtang Universityrango poraiaha. Parishni Universityo ua sakdok

130. Bilsil kolachigittam ong·oba, ua Latin - ko skie ra·aha - Ian

(1) skang ong·gimin tense	(2) Bak ong·gni tense
(3) Da·o ong·gipa tense	(4) ong·gimin tense

131. "Salsao ua indake nikaha" - sentenceo 'ua' ia ong·a -

(1) Nangrimatgipa pronoun	(2) Bikotgipa pronoun
(3) Bikotgijagipa pronoun	(4) Personal pronoun

132. Benjamin Farjeon ia ong·ja -

- (1) New Zealando songbadni Editor
- (2) Ki·tap palgipa
- (3) Ki·tap segipa
- (4) Kangal bi·sa

133. 'Society of Jesus' - ko ia a·bachengdilaha -

(1) Carthusian Monk	(2) Benjamin Farjeon
(3) Ignatius of Loyola	(4) Jacopo de Varazze

134. Ignatius of Loyola ia kamko ka·achim -

(1) Sipai	(2) Ki·tap Segipa
(3) A·songko dilgipa	(4) Skigipa

135. 'Montserrat' - ia ong·a

(1) Abstract noun	(2) Common noun
(3) Proper noun	(4) Material noun

136. 'Translanguaging' (Mingsa ku·sikoni gipin ku·sik ona) ra maia ?

- (1) Ku·sik somoini kri maidake dingtanga, uko u·ie ra·ani
- (2) Ian classroom-o ku·sik gesana bate skie on·ani bewalna (methods) jakkalani
- (3) Ian school-o badita ku·sikko skie on·a nangani bidingo Education-o ku·sikni policy ong·a.
- (4) Ian ku·sik skie on·ani - ra·ani bidingo, ku·sik gesaoni gegipin ona jitani

137. Declarative U·iani ia ong·a _____.

- (1) Grammatical item·ko u·iani
- (2) Grammatical item·o ong·gijako rim·na man·ani
- (3) Grammatical item - ko dakna changani
- (4) Ku·siko katta donggipako tik ong·e gam·atna changani

138. Klass VI ni skigipa chamos, plate, medik samdik, box aro tawa - ko klass - o katta skina ra·baa jeko ua babilsio jakkalgipa bostuko see talata. Ku·sik skie ra·anio ia bosturangko mai minga ?

- (1) Realia
- (2) Song·ani bosturang
- (3) Janggi tango nangchongmotgipa kamrang
- (4) Skiani bostu

139. On·sogiminoni badia ku·sik skie ra·anio ku·sikchi man·ani aro 'Ku·sikni formal properties ko man·ani' biding nangchongmotgipa bewal ine dakdila ?

- (1) Ku·sik agangrikaniko skiani
- (2) Grammar peskaani bewal
- (3) Chugimik be·eno ra·chakeani (Total Physical Response)
- (4) Audio lingualism

140. Iano sing·ani donga. Name poraie badia sing·a ni typology·o ga·aka sandibo.

Chongipa Me·chik bi·sani golpoko poraie, uni duk·mikchi ong·e janggi tangani aro nang·nikaniko ka·donge chagrongani nang·ko nangdikataha. Na·a ia me·chik bi·sana uni kam na mitele chitti sebo. Chittiko 120 Kattachi sebo.

- (1) Ro·gipa aganchakani·na Sing·ani
- (2) Extrapolative Sing·ani
- (3) Discursive Sing·ani
- (4) Expressive Sing·ani

- 141.** On·sogiminoni badia minggittam ku·sik formulani bidingo aganani kakket ong·a ?
- (1) Gimik bi·saan a·dokni ku·sikko schoolo a·bachenge, High school matchoton minggni ku·sikko man·dapa.
 - (2) Bi·sa gimakan official ku·sik, Hindi chi schoolo a·bachenge, High school Matchoton minggni ku·sikko man·dapa.
 - (3) Gimik bi·saan ma·ani ku·sik ba noko jakkalgipa ku·sikchi a·bachenge, high school matchoton minggni ku·sikko man·dapa.
 - (4) Schoolo a·bachenge napon gimik bi·saan English/Ku·tangchi a·bachenge, ja·mano Minggni ku·sikko High school matchoton man·dapa.
- 142.** On·sogiminoni National Education Policy - 2020 ni biding badia aganani Kakket ong·ja -
- (1) Minggittam Ku·sik formula ni ning·o ma·ani ku·sik ba ku·tangko poraiani.
 - (2) Minggittam ku·sik formula ni ning·o Indiani Ku·sikko poraiani
 - (3) Minggittam ku·sik formula-ni ning·o English ko poraiani
 - (4) Minggittam Ku·sik formula ni ning·o Classical ku·sikko poraiani
- 143.** On·sogimin oni ku·sik skie ra·anio badia aganani kakket ong·a ?
- (1) Ku·tangko u·iani gnigipa ku·sikko skie ra·anio maming man·dikani dongja.
 - (2) Ku·tangko u·iani gnigipa ku·sik skie ra·ania dakchaka
 - (3) Skanggipa ku·sikko skie ra·ani aro gnigipa ku·sikko skie ra·ani namen dingtangrika
 - (4) Ku·tangko man·ani gnigipa ku·sik skie ra·anio man·dikata
- 144.** Social Science-o Skie ra·giparang klass-o Mongsonggipa skie on·aniko man·rikna jotton ka·a aro uko point tarie serika. Indakgipa, bil·ko mai minga ?
- (1) Knatimna man·ani bil
 - (2) Sena man·ani bil
 - (3) Gisikni U·iani bil (Cognitive skill)
 - (4) Poraina man·ani bil (skill)
- 145.** On·sogimin oni badia bewal ku·sik-o name sena skie ra·anio bak nangea ?
- (1) Gisik saksele chanchiani-nanggipa points ko seani-see ra·ani-ko·sakgilgil tariani - namdapatani-Bon·atani
 - (2) Gisik saksele chanchiani - points seani - See ra·ani - taridapani - kosakgilgilari ani - bon·atani
 - (3) Gisik saksele chanchiani - points seani - kosakgilgil tariani - see ra·ani - taridapani - bon·atani
 - (4) Gisik saksele chanchiani - ko·sakgilgil tariani-see ra·ani nanggipa points ko seani-taridapani - Bon·atani

- 146.** Academic ku·sik ba dingtang dingtang content na nanggipa ku·sikko man·aniko indake agana -
- (1) Basic interpersonal communication skills
 - (2) Communicative language proficiency
 - (3) Cognitive Academic Language proficiency
 - (4) Inter-language proficiency
- 147.** Klass VII ni bi·sa Elan, Ku·sik mingbri Kannada, Marathi, Hindi aro English - ko agana man·a. Ua, noko ma·a·pa ming ia ku·sik mingbriko suk ong·en jakkala aro schoolo Hindi, Kannada aro English kosan jakkala maina iakosa uni ripengtang aro skigiparang man·a. Indake ranta ka·aniko mai minga ?
- (1) Code meshing
 - (2) Code moving
 - (3) Interlanguage
 - (4) Translingual ability
- 148.** Chatrorangko subjectni bikpilgipa bakko mesoke on·a je·dakode uamang uko u·ibatna man·gen. Iara skie ra·giparantoniko maiko namdapatna dakenga ?
- (1) Process-o pangchakgipa Skiani bewal (Pedagogy)
 - (2) Critical literacy
 - (3) Sea·jotaniko namroatani
 - (4) Nangchongmotgipako baseani (Critical analysis)
- 149.** Klass-VIII o skigipa Englishchi text oniko sentence mingbongako changgni poraiata aro skie ra·giparangko name knatimchina agana. Uni ja·man, uamangko dol bri dake suale, text - ko taridape sepang donggipana poraie on·china agana, indiba apsan dakade ong·ja. Indake kam on·aniko mai minga ?
- (1) Paragraph mingataniko seani
 - (2) Apsan mingataniko seani
 - (3) Knatimani kam
 - (4) Seani kam
- 150.** Learning outcomes ba skie ra·anio man·a nanggni, chatrorangko iako dakna dakchaka.
- (1) Gimik Changaniko toanichi sokna jotton ka·a
 - (2) Gimik bil·ko skie ra·anio alamla sokna jotton ka·a
 - (3) Ku·sik o donggipa (Components) ko toanio sokna jotton ka·a
 - (4) Grammar U·ianiko toanichi (measurable) Sokna jotton Ka·a.

- o O o -

SPACE FOR ROUGH WORK

prepp
Your Personal Exam Guide

Iano mesokgiparangko name poraibo.

1. Sing'anirangna maikai aganchakna nanga uko Test-ni Booklet-o talata ha, jekon na'a sing'anirangko aganchakna skang name poraichengna nanggen.
2. Question mingprakna alternative ge 4 dongaoniko correct ong'gipa ming 1 ko san saldawilaibo. Uko blue/black ball point pen chi OMR ni samgnio saldawilbo, jeko chin dakaha uko kimate chin daktainabea.
3. Candidaterang Answer Sheetko tem'na nangja. Answer Sheet-o jebasi mitchiatna nangja. Nang'ni Roll No. ko jeoba seaigija Answer Sheet-o je biapo sena nanga unosa sebo.
4. Test Booklet aro Answer Sheet ko name jakkalbo, maina apsaniko on'taijawaha (basakoba Test Booklet code ba number aro Answer Sheet code ba number maibakae melijaode ba dingtang dingtang ong'ana agre).
5. Candidaterang Test Booklet code aro number-ko Attendance Sheet-o on'gipa Test Booklet/ Answer Sheet-o correct ong'e sena nanga.
6. Machine an'tangan OMR Answer Sheet-o donggimin uiatanirangko poraigen. Uni gi min, pilak uiatanirangan matchotgijagipa uiatani ong'jawa aro admit card-o on'sogimin uiataoni dingtangjawa.
7. Candidaterang porika seram-ona ba examination hall/room-ona Admit Card-na agre iarangko ra'napna manjawa, jekai, text material, leka bichito seanirang, pager, mobile phone, electronic device ba ugita bosturangko.
8. Mobile phone, wire gri agangrikna man'gipa bosturang (switch off ka'omangba) aro gipin on'gijagipa bosturangko sechakram biapona ra'bana man'jawa. Manigija ra'baode uko ong'gija miksonganina ra'baa ine changen aro porikka ra'na man'gija biming den'galaona sokgen.
9. Porika segipa sakanti Invigilator-na antangni Admit Card-ko mesokna nanga.
10. Porika segipa saksaba Centre Superintendent ba Invigilator-ni special permission ko man'jaskal seat-tangko watna man'jawa.
11. Candidaterang Answer Sheet-ko Invigilator ba duty donggipana on'e Attendance Sheet-o changgni sign ka'gijade examination hall-oni ong'katna man'jawa. Je candidaterangan Attendance Sheet-o changgni sign ka'ja ukode Answer Sheet-ko on'kuja ine changen aro unfair means-o ka'gipa gita ra'gen.
12. Electronic ba manual calculator kode ra'napna man'chongmot jawa.
13. Candidaterang Boardni pilak niamrangko examination hall-o donga dipet manina nanggen. Unfair means-rangko jakkalode Boardni Rule aro Regulation-rang gita kam ka'gen.
14. Test Booklet aro Answer Sheetoniko mamung bakkoba ra'galna nangja. on'chatpatna man'jawa.
15. Test matchotahaode, candidaterang Answer Sheet-ko Invigilatorna room-o ba hall-o on'na nanga. Candidaterang porika matchotahaon Test Booklet-ko an'tangtang baksa ra'angna man'gen.

निम्नलिखित निर्देशों को ध्यान से पढ़ें :

1. जिस प्रकार से विभिन्न प्रश्नों के उत्तर दिए जाने हैं उसका वर्णन परीक्षा पुस्तिका में किया गया है, जिसे आप प्रश्नों का उत्तर देने से पहले ध्यान से पढ़ लें।
2. प्रत्येक प्रश्न के लिए दिए गए चार विकल्पों में से सही उत्तर के लिए OMR उत्तर पत्र के पृष्ठ-2 पर केवल एक वृत्त को ही पूरी तरह नीले/काले बॉल पॉइन्ट पेन से भरें। एक बार उत्तर अंकित करने के बाद उसे बदला नहीं जा सकता है।
3. परीक्षार्थी सुनिश्चित करें कि इस उत्तर पत्र को मोड़ा न जाए एवं उस पर कोई अन्य निशान न लगाएँ। परीक्षार्थी अपना अनुक्रमांक उत्तर-पत्र में निर्धारित स्थान के अतिरिक्त अन्यत्र न लिखें।
4. परीक्षा पुस्तिका एवं उत्तर पत्र का ध्यानपूर्वक प्रयोग करें, क्योंकि किसी भी परिस्थिति में (केवल परीक्षा पुस्तिका एवं उत्तर पत्र के कोड या संख्या में भिन्नता की स्थिति को छोड़कर) दूसरी परीक्षा पुस्तिका उपलब्ध नहीं करायी जाएगी।
5. परीक्षा पुस्तिका/उत्तर पत्र में दिए गए परीक्षा पुस्तिका कोड व संख्या को परीक्षार्थी सही तरीके से उपस्थिति-पत्र में लिखें।
6. OMR उत्तर पत्र में कोडित जानकारी को एक मशीन पढ़ेगी। इसलिए कोई भी सूचना अधूरी न छोड़ें और यह प्रवेश-पत्र में दी गई सूचना से भिन्न नहीं होनी चाहिए।
7. परीक्षार्थी द्वारा परीक्षा हॉल/कक्ष में प्रवेश-पत्र के सिवाय किसी प्रकार की पाठ्य-सामग्री, मुद्रित या हस्तलिखित, कागज की पर्चियाँ, पेजर, मोबाइल फोन, इलेक्ट्रॉनिक उपकरण या किसी अन्य प्रकार की सामग्री को ले जाने या उपयोग करने की अनुमति नहीं है।
8. मोबाइल फोन, बेतार संचार युक्तियाँ (स्विच ऑफ अवस्था में भी) और अन्य प्रतिबंधित वस्तुएँ परीक्षा हॉल/कक्ष में नहीं लाई जानी चाहिए। इस सूचना का पालन न होने पर इसे परीक्षा में अनुचित साधनों का प्रयोग माना जाएगा और परीक्षार्थी विरुद्ध कार्यवाही की जाएगी, परीक्षा रद्द करने सहित।
9. पूछे जाने पर प्रत्येक परीक्षार्थी, निरीक्षक को अपना प्रवेश-पत्र दिखाएँ।
10. केन्द्र अधीक्षक या निरीक्षक की विशेष अनुमति के बिना कोई परीक्षार्थी अपना स्थान न छोड़ें।
11. कार्यरत निरीक्षक को अपना उत्तर पत्र दिए बिना एवं उपस्थिति-पत्र पर दुबारा हस्ताक्षर किए बिना परीक्षार्थी परीक्षा हॉल/कक्ष नहीं छोड़ेंगे। यदि किसी परीक्षार्थी ने दूसरी बार उपस्थिति-पत्र पर हस्ताक्षर नहीं किए, तो यह माना जाएगा कि उसने उत्तर पत्र नहीं लौटाया है और यह अनुचित साधन का मामला माना जाएगा। परीक्षार्थी अपने बाएँ हाथ के अंगूठे का निशान उपस्थिति-पत्र में दिए गए स्थान पर अवश्य लगाएँ।
12. इलेक्ट्रॉनिक/हस्तचालित परिकलक का उपयोग वर्जित है।
13. परीक्षा हॉल/कक्ष में आचरण के लिए परीक्षार्थी परीक्षण संस्था के सभी नियमों एवं विनियमों द्वारा नियमित हैं। अनुचित साधनों के सभी मामलों का फैसला परीक्षण संस्था के नियमों एवं विनियमों के अनुसार होगा।
14. किसी भी परिस्थिति में परीक्षा पुस्तिका और उत्तर पत्र का कोई भाग अलग न करें।
15. परीक्षा सम्पन्न होने पर, परीक्षार्थी हॉल/कक्ष छोड़ने से पूर्व उत्तर पत्र निरीक्षक को अवश्य सौंप दें। परीक्षार्थी अपने साथ इस परीक्षा पुस्तिका को ले जा सकते हैं।

READ THE FOLLOWING INSTRUCTIONS CAREFULLY :

1. The manner in which the different questions are to be answered has been explained in the Test Booklet which you should read carefully before actually answering the questions.
2. Out of the four alternatives for each question, only one circle for the correct answer is to be darkened completely with **Blue /**